

สรุปผลการโครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ สร้างผลงานวิจัยจากบริบททางวัฒนธรรมและชุมชน

เพื่อตอบสนองประเด็นยุทธศาสตร์

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

วันที่ 3 - 4 กรกฎาคม 2560

ณ โรงแรมอินภาวา อ.บ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

1. จากทีมเทศบาลบ้านไผ่ มีประเด็นหัวข้อวิจัย และออกแบบ ที่สนใจได้แก่

- การวางผังการใช้พื้นที่ของเมือง เนื่องจากมีโครงการก่อสร้างโรงงานน้ำตาลขนาดใหญ่ ในพื้นที่ใกล้เคียง ที่น่าจะส่งผลกระทบต่อ บ้านไผ่ ในด้านต่างๆ อันได้แก่ การจราจร ที่พักอาศัย และธุรกิจต่างๆ
- ที่พักอาศัยผู้มีรายได้น้อย เนื่องจากเทศบาลบ้านไผ่ ได้ซื้อ ที่ดินเพื่อรองรับการสร้างที่พักอาศัย สำหรับผู้มีรายได้น้อย ต้องการการวิจัย และออกแบบวางผัง ชุมชนดังกล่าว
- การส่งเสริมผลิตภัณฑ์ในพื้นที่ ซึ่งยังขาดอัตลักษณ์ การดึงดูดความสนใจ ทั้งนี้ ทางเทศบาลมีเครือข่ายความร่วมมือกับเทศบาล และชุมชนข้างเคียง
- พื้นที่ออกกำลังกาย และพักผ่อน ของชุมชน เนื่องจากปัจจุบันได้ใช้พื้นที่ในบริเวณที่ทำการเทศบาล เป็นสวนสาธารณะ และพื้นที่สาธารณะประโยชน์ มีความคับแคบ และขาดการออกแบบที่ตอบสนองกับความต้องการ
- เทศบาลบ้านไผ่ มีโรงเรียนที่รับผิดชอบ 2 โรงเรียน ที่สามารถเป็นประเด็นหัวข้อในการศึกษาวิจัยได้

2. จากการสรุปประเด็นหัวข้อวิจัย จากการสัมมนา และลงพื้นที่ มีประเด็น ที่น่าสนใจดังนี้

- การลงพื้นที่สำรวจสิมวัดสวนวารัพัฒนามาราม พบว่า อาคารมีความชำรุดทรุดโทรม เนื่องจากมีความชื้นสูง และการผูกเรือนของอิฐ และวัสดุฉาบ ในขณะที่ภาพจิตรกรรมฝาผนังมีความน่าสนใจ ที่สามารถจับประเด็นในการวิจัย ทางสถาปัตยกรรมและการออกแบบได้ รวมทั้งประเด็นด้านเทคโนโลยีอาคาร เช่น แสงสว่าง ความชื้น และแนวทางในการป้องกันการผูกเรือนของผนังอาคาร เป็นต้น
- การลงพื้นที่ สถานีรถไฟบ้านไผ่ พบว่า เป็นสถาปัตยกรรมที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ โดยได้รับการสนับสนุนส่วนหนึ่งจากชุมชนและหน่วยงานราชการ ได้ดำเนินการสำรวจเบื้องต้นแล้ว สามารถขยายผลเป็นการบริการวิชาการ และงานวิจัยทางสถาปัตยกรรมได้
- การลงพื้นที่ในตัวเมือง พบว่า อาคารพาณิชย์ ในเขตเทศบาลบ้านไผ่ มีรูปแบบและพัฒนาการที่ต่อเนื่อง อันเนื่องมาจาก อำเภอบ้านไผ่ เคยเป็นพื้นที่เชื่อมต่อสินค้าจากบริเวณข้างเคียง มีการค้าขายที่รุ่งเรือง สร้างฐานะให้นักธุรกิจในพื้นที่จำนวนมาก การวิจัยในประเด็น รูปแบบอาคารพาณิชย์ จึง

สามารถดำเนินการได้ รวมทั้งประเด็นหัวข้อ รูปแบบผังกันแดดในอาคารพาณิชย์ ก็เป็นประเด็นวิจัยที่น่าสนใจเช่นกัน

- การลงพื้นที่ สวนสาธารณะ ในบริเวณสำนักงานเทศบาล พบว่า มีประเด็นหัวข้อวิจัย หลากหลาย ประเด็น อันได้แก่ พื้นที่ออกกำลังกายและพักผ่อนหย่อนใจของชุมชน การออกแบบเพื่อคนพิการและผู้สูงอายุ รวมทั้งประเด็นหัวข้อเกี่ยวกับอาคารเรียนของโรงเรียนเทศบาลในบริเวณ
- การสัมมนายังพบว่า หัวข้อวิจัยและบริการวิชาการ ด้านการสร้างและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน ของบ้านไผ่ เป็นประเด็นหัวข้อที่ยังเปิดกว้าง มีความหลากหลาย และมีความสำคัญอย่างยิ่ง รวมทั้งการสร้างอัตลักษณ์ ของความเป็นบ้านไผ่ เช่น ตัวอักษร ป้ายประชาสัมพันธ์ Land Mark เป็นต้น
- การลงพื้นที่ วัดมณีวิทยาราม พบว่า การศึกษารูปแบบสิมอีสาน ภาพจิตรกรรมฝาผนัง และการต่อเติม/อนุรักษ์สิมอีสาน สามารถเป็นประเด็นหัวข้อวิจัยโดยรวมของพื้นที่ได้

3. นอกจากนี้ ยังพบว่า พื้นที่สถานีรถไฟท่าพระ มีประเด็นการศึกษาในด้านการเก็บข้อมูลรูปลักษณ์สถาปัตยกรรม การออกแบบพื้นที่ และอาคารเพื่อรองรับกิจกรรมในอนาคต รวมทั้งการออกแบบผลิตภัณฑ์ การสร้างอัตลักษณ์ของพื้นที่ ในด้านต่างๆ สามารถพัฒนาเป็นงานวิจัยและบริการวิชาการได้ ทั้งนี้ได้พูดคุยเบื้องต้นกับนายกเทศมนตรีไว้แล้ว จะได้เชิญมาประชุมดำเนินการในรายละเอียดที่คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ม.ขอนแก่น ต่อไป

4. ร่างข้อเสนอ ประเด็นวิจัย และ ผู้รับผิดชอบ ที่สามารถเป็นไปได้

- การวางผังการใช้พื้นที่ ผศ.ดร.พรณรงค์
- สวนสาธารณะ ผศ.นิธิวดี
- การออกแบบเพื่อคนพิการ ผศ.ดร.สัญญาชัย
- การออกแบบเพื่อผู้สูงอายุ ผศ.ดร.สุรกานต์
- ที่พักอาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย ดร. นยทัต
- รูปแบบอาคารพาณิชย์ ดร.จันทนีย์
- รูปแบบผังกันแดด ผศ.ดร.ชำนาญ
- การอนุรักษ์อาคารสถานีรถไฟ ผศ.ดร.นพดล และคณะ
- การออกแบบผลิตภัณฑ์ ผศ.ดร.ธนสิทธิ์ และคณะ
- สิม : รูปแบบและฮูปแต้ม ผศ.ดร.ทรงยศ และคณะ
- สิม : ความขึ้น และแสงสว่าง รศ.ดร.ยิ่งสวัสดิ์
- ตัวอักษรอัตลักษณ์บ้านไผ่ ดร.ชาม